

Trong thời gian bị cầm tù, Bác Sĩ Quát bị bệnh gan ruột nặng song Việt Cộng không cho chữa chữa, thuốc men do gia đình tiếp tế không đủ để chữa bệnh

Bác Sĩ Phan Huy Quát

Bác Sĩ Phan Huy Quát sinh năm 1908 tại Nghệ Tĩnh, tham chính nhiều lần, từng làm Tổng Trưởng Bộ Giáo Dục, Tổng Trưởng Quốc Phòng, làm cuộc cùng gia đình về Thủ Tướng Việt Nam Cộng Hòa, vào năm 1965. Ông cũng là Chủ tịch Liên Minh Á Châu Cộng Cộng, phân bố Việt Nam, và là chủ nhiệm tờ báo Dân Đàn, Sài Gòn, 1972. Ngày 16 Tháng Tám 1975 Bác Sĩ Quát bị Cộng Sản bắt do nổi lên trên đường về biên; và chôn đậy bệnh năm sau ông trở về trong nhà tù Chí Hòa. Bài dưới đây do ký giả cựu Nguyễn Tú, bạn ông, và cũng là bạn tù (ngay khi đã sống bên cạnh Bác Sĩ Quát trong những ngày tháng và giờ phút cuối cùng tại khám Chí Hòa), kể lại "những mất mát nặng nề của chúng ta chung."

Trong thời gian bị cầm tù, Bác Sĩ Quát bị bệnh gan ruột nặng song Việt Cộng không cho chữa chữa, thuốc men do gia đình tiếp tế không đủ để chữa bệnh. Ngay khi con trai út bị giam ở phòng bên, có thuốc cho bệnh, cũng không làm sao mang sang. Khi biết ông không thể nào qua khỏi, chúng tôi đem ông lên bệnh xá. Ông chết vào đó vào ngày hôm sau, 27 Tháng Tám 1979.

Tang gia đã được phép đem thi hài ra quán tại chùa Xá Lợi và phát tang ở đây vào ngày hôm sau, song phút chót, Hà Nội ra lệnh phải an táng ngay, vì ngày đó, 28 Tháng Tám 1979, Tổng Thủ Ký Liên Hiệp Quốc tại Sài Gòn; Việt Cộng sẽ đưa luồn quốc tế - nếu biết đến cái chết của bệnh của cựu Thủ Tướng Miền Nam - có thể gây tình trạng giam cầm của hàng trăm ngàn người khác. Cũng bởi thế, rất ít người nghe biết đến sự đầy đủ của tù nhân Phan Huy Quát cũng như cái chết trong tù của ông - bên cạnh các trường hợp tiếp theo của các trí thức văn nghệ sĩ khác - của nhà cầm quyền Hà Nội.

Chí Hòa, Sài Gòn - Mất ngày cuối Tháng Tám 1979

Hôm nay đến lượt bạn phòng 5-6-7-8-, gác 1, khu ED được đi tắm, giặt. Mọi người đều rửa rổ, rửa chậu, rửa bát, rửa xô. Cả ba ngày rửa mọi đồ đạc sạch sẽ trên thân thể hôi hám, ngứa và vò vùi quần áo đã tích trữ khá khá hôi, dẹt ghét, thì trước cái hạnh phúc nhoi chốc được phép hàng hai tuần mới tắm, ai mà không "vui vẻ, hả hê, phấn khởi" dù, trên lý thuyết, thời gian tắm được quy định 30 phút chứ bạn cán bộ ăn bột, chỉ còn vò vò 15 phút.

Cả bạn phòng đã lên xuống ra hành lang ngoài xóm sắp hàng đi cán bộ gác đến điếm số. Lần đó, vì bạn cán bộ ốm, tôi xin phép đi lại trong buồng. Tôi có mục đích riêng.

Kiểm tra xong sạch sẽ mọi thứ, cán bộ ra hiệu cho mọi người đứng dậy, tiến về phía cửa thang. Tiếng gõ cửa, tiếng dép khua trên cửa thang, tiếng nói lao xao của đoàn người xa dần rồi tiếng ồn. Tôi đứng yên đã một giờ rồi, nhưng vẫn không lên tiếng sạch sẽ ào ào, tiếng nói oang oang, tiếng cười khanh khách thoải mái xen tiếng chửi thề thân mật, tiếng sờn sờn, tiếng rú khoái trá của các bạn tù được lần lượt mát mẻ sạch sẽ lũ chấy dờn dờp trên da. Hạnh phúc thật!

Buồng 5 chúng tôi đứng dậy, sát vách đứng cửa thang, nắm dây dắt một cái bàn và một cái ghế cho cán bộ gác. Chỉ tôi nắm sát hàng song sắt. Tôi đứng dậy, nhìn về phía đứng cửa thang chỉ cách chúng ba thước rồi quay ngoắt, đổ một suất đồ ăn hành lang. Không có bóng cán bộ. Căn phòng vắng đi 58 người như rỗng rỗng. Hai tiếng của 60 người tù tích tụ suốt ngày và đêm trước giờ phóng dờn dờn đem lại một cảm giác thoáng khí hơn.

Căn phòng chỉ còn lại hai người không đi tắm là tôi và một người bạn đang nắm hàng giữa, sát tường, trên diện tích vò vò có 60 phần trăm 2/3 của một chiếc chiếu hẹp. Đó là không gian đã được chia sẻ cho 60 tù nhân mà Việt Cộng đã chỉ cho cái danh từ mà miếu là "trại viên" Người đứng phòng này nắm, hai chân duỗi thẳng, hai cánh tay gập lại trên bàn, hai bàn chân chụm vào nhau, một nhúm, vò một bình thản. Ông bạn bạn đã hơn một tuần, không thu được men. Nổi da mặt đã chuyển sang màu tái tái càng nổi bật với màu trắng của chòm râu và mái tóc. Bình nhân nắm im, không của quỳ, thân hình như đã quên đóng khung trong không gian 60 phần trăm của chiếu hẹp. Ông là Bác Sĩ Phan Huy Quát đã từng là Tàng trưởng nhì của tôi, cùng và cao nhất trong hàng ngũ chính quy của ông là chủ của Thợ Tàng Việt Nam Cộng Hòa vào Mùa Xuân 1965. Năm 1979 ông đã trên 70 tuổi.

Tôi đổ một suất lên nắm nắm suất đồ ăn hành lang, dờn tai nghe ngóng. Vò không một bóng người, không một tiếng động khinh nghi nào trên tầng gác vò vò ngoài. Tôi bước về phía chiếu của Bác Sĩ

Cái chết trong tù CS của u Thợ Tàng Phan Huy Quát

Tác Giả: Nguyễn Tú

Chúa Nhật, 22 Tháng 5 Năm 2011 06:41

Quát ríi ngíi sát bên. Bnh nhân vñ nñ m im, mñ t nhñ m, không mñ t phñ n ñ ng nào chñ ng tñ ông cñ m giác thñ y có ngñ ñ i bên cñ nh. Hñ i thñ yñ u. Bñ đñ ngñ cñ a ông bñ n có cũ nhiñ u nhñ ng không bñ xô ñ ch. Đñ ñ ng quñ n đñ ñ c kéo thñ ng tñ i cñ chân. Đñ tà áo đñ ñ c khép gñ n, ñm kín thân trên. Cánh tay áo trùm tñ i tñ n cñ tay. Chñ ng phñ i vì cuñ c sñ ng tñ m bñ trong tù rñ t nhiñ u hñ n chñ khñ c nghiñ t cñ ng thêm lâm bñ nh nñ ng đã hñ n mñ t tuñ n - mñ t trñ ñ ng hñ p bñ t cñ ai cũng có thñ buông thñ , mñ c cho thân phñ n nñ i trôi và có thñ kém đi nhiñ u, ít cñ nh giác vñ cách phñ c sñ c và tñ thñ - mà Bác Sĩ Quát thiñ u chñ ng chñ c. Và tñ cái chñ ng chñ c này nhñ toát lên mñ t cái gì có vñ nghñ ch lý đñ n đñ vñ a đau đñ n vñ a dñng mñnh giñ a thân phñ n con ngñ ñ i và hoàn cñ nh.

Tôi khñ lên tiñ ng: "Anh Quát! Anh Quát!"

Không mñ t phñ n ñ ng cñ a bñ nh nhân. Tôi ñ c nhñ cánh tay bñ nh nhân, hñ i cao giñ ng: "Anh Quát! Anh Quát!" Vñ n không mñ t phñ n ñ ng, tôi đñ a ngón tay trñ qua mũi bñ nh nhân. Hñ i thñ quá yñ u. Đñ ñ i sñn, tiñ ng sñ i nñ ñ c bñ t đñ u thñ a đñ n. Thñ i gian tñ m giñ t sñ p hñ t. Tôi không muñ n mñ c đích khai bñ nh giñ cñ a tôi bñ ñ ñ là cñ ý ñ ñ i buñ ng đñ đích thân nói ít đñ u cho là cñ n thiñ t vñ i Bác Sĩ Quát và cñ vñ i tôi nñ a.

Buñ ng 5 chúng tôi vñ n đñ ñ c Viñ t Cñ ng coi là mñ t buñ ng "phñ n đñ ng" nhñ t trong sñ bñ n buñ ng cñ a ñ u 1, khu ED vì chñ a mñ t cñ u Thñ tñ ñ ng, 3 cñ u Tñ ng trñ ñ ng, nhiñ u sĩ quan cñ p tá, mñ t sñ ít dân sñ "đñ u chai đá, khó cñ i tñ o, phñ n tñ rñ t xñ u, mñ t đñ y." Mñ t buñ ng "ngñ y nñ ng" nên đñ ñ c Viñ t Cñ ng tñ n tình "chiñ u cñ " trong sinh hoñ t hàng ngày. Ngoài ra, còn phñ i kñ tñ i mñ t vài tên "ăng ten" tñ c chñ đñ ñ m đñ ñ c cài trong buñ ng. Tóm ñ i, chúng tôi đñ u bñ theo dõi rñ t sát, rñ t chñ t. Tôi phñ i làm gñ p. Tôi ñ c mñ nh hñ n cánh tay bñ nh nhân, cao giñ ng thêm: "Anh Quát! Anh Quát!"

Bñ nh nhân vñ n ñ ng im. Phñ i làm thñ t gñ p. Tôi xoay nghiêng mình, tñ tay xuñ ng chiñ u, ghé miñ ng sát tai Bác Sĩ Quát, cñ nói thñ t rành rñ : "Anh Quát! Anh Quát! Nhñ n ra tôi không?" Lñ n này đñi mi bñ nh nhân hñ i đñ ng đñ y rñ i đñ ñ ng lên, hé mñ . Tôi thoáng thñ y lòng trñ ng mñ t vàng khè. Chñ ng cñ n phñ i hñ c ngành y mñ i biñ t bñ nh gan cñ a Bác Sĩ Quát coi mñ i nñ ng. Bñ nh nhân vñ n tñ t thñ u thào: "Anh Tú!" Tôi hñ i yên tâm. Miñ ng ñ i sát tai Bác Sĩ Quát, tôi nói: "Anh mñ t ñ m phñ i không?" Đñ u bñ nh nhân hñ i gñ t gñ t. Không hiñ u lúc đó linh cñ m nào xui khiñ n, tôi cñ rút vào tai Bác Sĩ Quát, giñ ng hñ i nghñ n: "Anh có nhñ n gì vñ gia đình không?" Bñ nh nhân cñ gñ ng ñ c đñ u, mñ t vñ n nhñ m. Đñ ñ i sñn không còn tiñ ng sñ i nñ ñ c nñ a. Có tiñ ng các buñ ng trñ ñ ng đñ c anh em tñ p hñ p đñ đñ ñ m sñ ñ i trñ ñ c khi lên buñ ng. Chñ còn đñ hñ n mñ t phút. May ñ m thì hai phút. Tôi đñ n đñ p bên tai Bác Sĩ Quát: "Ai đñ t bày, ñ a bñ t anh? Ai phñ n anh? Thñ ng Liên phñ i không? Nói đi! Nói đi!" Đñi môi bñ nh nhân nhñ mñ p máy.

Tôi vùi nhồm lên, ghé sát tai tôi vào miệng bạn nhàn. Mắt họ thì khô khè, theo sau là vài tiếng khô khốc, những nhấc nhấc cứ trút ra từ mắt chỉ c bóng bóng đã dấp họ đi đến chín phần mười: "Thôi! Anh Tú." Tiếng guốc, dép, tiếng còi, nói ồn ào đã bắt đầu từ chân cửa thang. Tôi chĩa chĩa xuống: "Nói đi! Anh Quát! Nói đi!" Mắt họ thì mắt chút gập họ, nhàn làn họ hít vùi ra lên chót! "Thôi! Thôi! Bỏ đi!" Tiếng guốc, dép, tiếng còi, nói ồn ào đã quá nửa cửa thang. Tôi vùi nhồm dẫy, bực nhanh vùi chiụ mình, nếm thì ng c ng, vùi tay lên trán.

Ngoài hành lang, các bạn tù họ họ, xôn xao phôi quồn áo mũ giết. Vài tiếng kêu nhau vùi chĩa dây phôi. Rồi nhồm mắt đi quân đã chĩa c đũa c phòng tuy n đũa ch, họ ùa vào phòng, đũa ng l nh ngh t l đi quá nh giũa ba hàng chiụ. Căn phòng nh b co họ p l i. Tiếng còi đùa thĩa dũa khi t t c đã v đũa c chiụ mình. Khói thu c lá bắt đầu tũa. Đây đó tiếng rít cũa vài bình thu c lảo nh i lên sũa c. Bậy giũa thì mũ i ng i, sau tr n tũa m thũa a thuê, đã ng l ng trên chiụ. Cũa phòng l ng tiếng.

Tôi ng i dẫy, họ v ng qua hàng chiụ giũa, phía sát tũa ng: "Anh Châm! Anh coi l i xem anh Quát b nh tình hôm nay ra sao?"

Bác Sĩ Hồ Văn Châm, cũu Tũa ng trũa ng Thông tin, Chiêu họ và Cũa chi n sĩ, có ph n chiụ li n bên Bác Sĩ Quát. Ông Châm quay v phía Bác Sĩ Quát, tũa thũa nũa m vũa n y nhũa trũa c. Cũa nh l n xũa, ồn ào, mũa i vũa a qua cũa căn phòng không làm Bác Sĩ Quát đũa ng đũa chút nào. Cái gì đã nhũa làm tê liệt bũa phũa giũa thũa n kinh đũa khi n nguũa nẩng ý chí con ngũa i đũa nũa i Bác Sĩ Quát không phũa nũa ng gì, hay không còn muũa n phũa nũa ng gì dù chũa là mũa t phác hũa a - trũa c cũ nh huũa ng bên ngoài? Mũa t hình nhũa buũa n thũa m lóa lên trong tũa ng tũa ng; nũa u không phũa i là mùa oi bũa c thì mũa t tũa m nũa n mũa ng đũa p lên ngũa i dong đũa ng và gũa y guũa c cũa Bác Sĩ Quát thũa a đũa đũa đóng vai trò mũa t tũa m khẩn liũa m.

Bác Sĩ Châm hũa ng vũa phía tôi, lũa c đũa u. Tôi lên tiếng vũa i buũa ng trũa ng: "Anh Phũa ng! Báo cáo cán bũa xin đũa a Bác Sĩ Quát đi bũa nh xá chũa!" Phũa ng là hũa sĩ quan binh chũa ng nhũa y dù, tuũa i khoũa ng 30. Tuy còn trũa, tóc Phũa ng đã trũa ng xũa, có lũa vì "xũa máu." Anh em bũa dán cho cái nhũa hiũa u "Phũa ng đũa u bũa c." Phũa ng lũa ng thỉnh, coi bũa ngũa nũa i. Nói cho ngay suũa t hũa n mũa t tuũa n lũa Bác Sĩ Quát lâm bũa nh Phũa ng đã mũa y lũa n báo cáo xin đũa a Bác Sĩ Quát đi bũa nh xá, nhũa ng đũa u bũa tũa chũa i. Tôi quay vũa phía Bác Sĩ Châm: "Anh Châm! Nói cho Phũa ng biũa t bũa nh trũa ng cũa Bác Sĩ Quát đi!" Ông Châm bũa bũa o: "Anh Phũa ng! Báo cáo cán bũa ngay đi!" Phũa ng không đũa p, lũa rõ vũa ngũa n ngũa i. Trong phòng bũa ng nhũa nhũa nhũa u giũa ng thúc giũa c, gay gũa t: "Báo cáo đi! Chũa gì nũa a? Bũa nh nhũa vũa y mà không đi báo cáo, còn chũa gì nũa a? Chũa ngũa i ta chũa t à?" Căn phòng đũa imũa ng, sũa ng đũa ng hũa n lên.

Nhiều bạn đang nằm, nhóm người nhìn về phía Phan. Đang cúi trợn, Phan đứng dậy, bước ra khỏi phòng, đi về phía cửa thang. Mất lát khá lâu, cán bộ gác tối, có Phan theo sau. Anh chàng cán bộ, mất hết kinh khủng, từ bên ngoài song sắt cửa sổ nhìn vào: "Đâu?" Bác Sĩ Châm nhích người qua một bên, chỉ vào Bác Sĩ Quát: "Đây, cán bộ!" Nhìn mất lát, cán bộ quay lưng, Phan đứng nhìn về phía cửa. Nhìn anh em khác đi đầu mình nằm. Căn phòng chìm trong im lặng hoàn toàn như thể họ đã chết đi mất phần quý trọng của trái tim.

Chỉ 20 hay 30 phút sau, có tiếng lao xao ở cửa thang. Hai bạn tù được làm như nhá, đem một băng ca tối cùng với cán bộ gác và một cán bộ khác, chỉ là như nhá. Căn phòng im ắng. Mọi người đi xuống dưới hay họ đã đứng lên phần chỉ của mình.

Phan đứng "đưa bạn" đến hai anh mang băng ca đến chỗ Bác Sĩ Quát. Bạn nhân như mê man, từ mình không người đi đến. Bạn anh em khác nằm trong phòng xúm nhau nâng bạn nhân đứng trên băng ca. Trong lúc đó Bác Sĩ Châm với nhét vào một túi nhỏ vài đồ cần thiết cho Bác Sĩ Quát: Kem và bàn chải đánh răng, vài đồ lót, thêm một đồ ăn, dưa, muối, chén... Băng ca được khiêng đi. Bạn nhân vẫn nằm, mất hết, không mất phần nào. Dưới sân, một tiếng kêu lớn! "Lạy chúa!" Căn phòng trở lại cuộc sống đến đi xuống hàng ngày của một trại tù. Lúc đó khoảng 10 giờ rồi.

Trưa hôm sau, khi lạy chúa trở về, anh em thì thào nhau: "Bác Sĩ Quát chết rồi!" Cửa phòng nhao nhao: "Hỏi nào? Hỏi nào? Chết mau quá vậy?" Một anh đáp: "Nghe nói, hỏi trưa hôm qua thì phải."

Chỉ mất lát cáo phó mừng của các bạn tù đi lạy chúa đã lan truyền khắp khu ED. Bạn cựu trại hôm đó ít người đến thăm. Có ai trong phòng thốt một câu: "Bạn nhân vậy, suốt hôm mất tuấn xin đi như nhá, không cho. Đi giờ chết mất cho thì còn gì!" Một đi xuống vẫn nhìn, nhìn, hàm súc cho một bạn tù đã nằm xuống. Một người nhìn, nhìn, hàm xúc lên án chế độ bất nhân, ác nghiệt của Cộng Sản. Căn phòng giờ như im lặng. Không bao lâu sau bạn cựu, cán bộ gác tối, báo buổi sáng trở về thu dọn đồ của Bác Sĩ Quát. Trở về khi quay lưng, họ còn nói với: "Như làm bạn kê khai, nghe không!" Đi về từ nhân, đó là lời công nhận chính thức cái chết của một cố "trại viên" nào.

Lời này, là cái chết của một cựu thủ tướng.

công khai đó dài không quá hai phút. Và đó cũng là lần chót Huy Anh được chính thức nhìn b qua chi u dài gần 8 th c a căn buồng d i đôi m t cú v c a cán b gác ng i phía đ u c u thang giám sát.

Hôm Bác Sĩ Quát được khê đi b nh xá, Huy Anh cũng không được phép ra kh i buồng dù ch đ nói ít câu thăm h i và nhìn b n m thoi thóp trên chi c băng ca. M t ngày sau khi Bác Sĩ Quát chết, Huy Anh được tr i cho phép v th tang b . Nhi u ng i trong chúng tôi hi v ng s có tin thêm v tang l và nh t là v cái chết quá đ t ng t c a Bác Sĩ Quát khi Huy Anh tr l i tr i. Thói quen gi u di m, b ng bút đã tr thành m t th siêu vi trùng trong máu c a Vi t C ng, th nên khi Huy Anh tr v , chúng tôi ch ng bi t tin gì thêm ngoài v c tang l đã xong xuôi. Sau này có tin là Huy Anh s đ c th n u "th t tâm c i t o t t." Có nghĩa là không đ c ti t l b t c đ u gì liên quan đ n cái chết, đ n tang l c a b , đ n b t c nh ng gì Huy Anh đã nhìn đ c, nghe đ c xã h i Sài Gòn bên ngoài trong th i gian đ c v nhà. Ph i th a nh n Vi t C ng r t "siêu" v th đo n d a n t, nh t là đ i v i nh ng ai đang b g ng tìm c a chúng si t chết. Dù Bác Sĩ Quát đã chết, không còn là m t m i lo chính tr đ i v i Vi t C ng, do v y không còn c n thi t gi Huy Anh làm con tin đ đe d a, đ y đ a tinh th n ông b n a, cũng ph i đ i đ n cu i năm 1979, Huy Anh m i đ c th .

Trong th p niên 1940, Bác Sĩ Phan Huy Quát đã đ c nhi u ng i ở Hà N i bi t ti ng là m t l ng y. B nh nhân c a ông, c Vi t l n Pháp, r t tín nhi m ông vì t cách đ ng đ n và l ng tâm ngh nghi p r t cao c a ông. Ngay c m t s ng i Pháp đã ch n ông làm bác sĩ gia đình c a h , m t tr ng h p r t hi m trong y gi i ng i Vi t th i y. M t đ tài nghiên c u y h c c a ông có liên quan đ n b nh đau m t c a Hoàng Đ B o Đ i th i đó đã đ c t ng gi i th ng đ c bi t c a Hoàng Đ . Cu c đ i chính tr c a ông ch th c s b t đ u sau khi c u Hoàng B o Đ i đã ký hi p c V nh H Long v i Cao y Bollaert c a Pháp ngày 8 Tháng Ba 1949. Trong chính ph đ u tiên c a qu c gia Vi t Nam do c u Hoàng B o Đ i lãnh đ o, Bác Sĩ Quát tham chính v i t cách T ng Tr ng B Qu c Gia Giáo D c. Sau đó ông đ c b nhi m vào ch c v T ng Tr ng Qu c Phòng. T gi a năm 1953 tr đi, tình hình cu c chi n v i Vi t Minh i mi n B c Vi t Nam ngày càng t i t . Th t tr n c a Pháp ngày 07 Tháng Năm 1954 Đ i n Biên Ph m màn cho H i Ngh Genève v Đông D ng v i h u qu là Vi t Nam b chia đôi i v tuy n 17 do Hi p Đ nh Genève đ c ký k t gi a Pháp và Vi t Minh ngày 20 Tháng B y 1954.

ở Pháp, Qu c Tr ng B o Đ i phong ông Ngô Đình Di m làm th t ng. Ngày 7 Tháng B y 54, ông Di m v n c. Đ c y toàn quy n lãnh đ o Vi t Nam, ông Di m thành l p n i các m i và kiêm nhi m luôn B Qu c Phòng.

Bác Sĩ Quát tr l i ngh cũ, m m t phòng m ch Dakao gần đ u c u Phan Thanh Gi n. Su t chín năm ông Di m c m quy n, Bác Sĩ Quát không tham chính: ông khó có th thu n v i T ng

Cái chết trong tù CS của u Thợ Tàng Phan Huy Quát

Tác Giả: Nguyễn Tú

Chúa Nhật, 22 Tháng 5 Năm 2011 06:41

Thợ Tàng Diễm và tôi làm việc quá quan liêu, hợm hách và đố c đoán của gia đình họ Ngô. Thêm nữa ông là một thành viên trong nhóm Caravelle đã công khai đưa ra bản tuyên bố chỉ trích chế độ và đòi chính quyền Diễm thực hiện tự do, dân chủ. Cuộc đổ bộ chính ngày 01 Tháng Mười Một 1963 do một số tướng lĩnh Việt Nam Cộng Hòa lãnh đạo chiếm đoạt Ngô Đình Diễm theo liên cái chết bị thảm của vợ thợ Tàng và hai em ông là Ngô Đình Nhu và Ngô Đình Cẩn. Đợi Tàng Đàng Văn Minh và Thợ Tàng Nguyễn Ngọc Thạch nắm quyền mới được ba tháng thì Bộ Tàng Nguyễn Khánh, tướng vùng II chỉ huy thuốt, chiếm lý ngày 30 Tháng Giêng 64. Bác Sĩ Quát được mời làm Tàng Trưởng Ngoại Giao. Ông được cử này tại khoàng Tháng Chín, 1964 rồi lại trở về phòng mạch.

Cuộc đổ bộ chính trị của ông đột tụyết danh danh võng khi, vào giữa Tháng Hai năm 1965, ông được Bộ Tàng Nguyễn Khánh triệu mời thành lập nên các mặt. Giữa chế độ thợ Tàng được khoàng ba tháng thì ông trao quyền lại cho Hội Đàng Quân Lực vì nhợng mâu thuẫn khó bề giải quyết giữa ông và Quốc Trưởng Phan Khắc Sửu. Ông lui về, trở c tiếp đi u khi n phòng thí nghiệm y khoa của ông ở đàng Hai Bà Trưng. Hoạt đàng chính trị của ông thu hợp lại trong khuôn khổ của Liên Minh Á Châu Cộng Cộng mà ông là chủ tịch phân hội Việt Nam cho tại ngày Sài Gòn thốt th 30 Tháng T 1975.

Nhợng ngày kết liễu nên Đàng Nhợ Cộng Hòa chế a phải là ngày chiếm đoạt hoạt đàng của Bác Sĩ Phan Huy Quát. Nó đưa hoạt đàng y sang một hợng khác, hoàn toàn xa lạ với con người và n dĩ trong bao năm đã quen và chế quen hoạt đàng chính trị theo lối "chính quy," trong "đàng lối chính quy." Và con người thợ Tàng trong ông đã lao vào một trận đàng mà trở c kia ông chế a thợ Tàng một lối u tâm và nghiên cứu đàng hình phức tạp, hợp sợc bắt thợng do vậy cũng hợp sợc bắt ngợ: đàng hình chế a trận đàng hoạt đàng bí mật, mà vì tính chế a riêng nó, đòi hỏi một cách suy nghĩ khác, một thợ thông minh khác, một lối bển nhợy khác, thợm chí đàng cái can đàng trong hoạt đàng bí mật cũng phải là cái can đàng khác. Vợ của thợ Tàng, thân, chế a đàng c chu n bề càng cho hình thái hoạt đàng bí mật nó có nhợng đi u luốt, nhợng nguyên tắc đàng thù chế a riêng nó. Đi u này cũng đàng hi u: ông chế a thợ Tàng có nhu cầu đó. Hoạt đàng chính trị của ông trở c không cần đòi hỏi ông có nhợng nhu cầu đó. Vợ mà trở c hoàn c nhợ đàng nợ c rồi bề đang đi n tiếp trở c một, ông đã chế a đàng thân vào con đàng ngợ mợ này. Một quyết đàng dũng c m của một con người ngày y đã gợn 70 tuổ, và chế c chế n không phải là một quyết đàng nhợ đàng.

Sau ngày Sài Gòn thốt th 30 Tháng T 1975, Bác Sĩ Phan Huy Quát không đáp "lời mời" ra trình diện của Việt Cộng đàng chế a phải bề n trên đài phát thanh, truy n hình và báo chí chế a chúng cho tiếp c "ngợy quân, ngợy quy n". Liên sau khi chế a quân ào ạt tuôn vào Saigon thì hai hợng Bợc và Nam ngày 30 Tháng T 1975, Bác Sĩ Quát đã đi tiếp thợ t đàng Hi n Vợng và bắt đàng u cuộc đàng "du mợc" trong Saigon, quyết không đàng cho Việt Cộng bắt. Cợ đôi ba ngày các con ông thay phiên nhau đàng ông đi thay đàng chế a trú ngợ. Sau gợn ba tháng trận tránh nhợ thợ, ông có đàng hi u mợt mợi. Các con ông khuyên ông trở n "trợ" hợ n mợt nợi. Ông nhợng bề, vợ

nhà trưởng ngành n trong m t h m khu t qu n Phú Nhuận.

Nh ng ai đã s ng ở Saigon sau ngày 30 Tháng T 1975 ch c khó quên cái không khí ào ào, nh n nh o, h n t p bao trùm khắp n i, khắp ch n c a cái thành phố h n ba triệu ng i này h u nh ngày nào cũng h i h tuôn ra đ y ngh t đ ng ph . V m ng r b ngoài vì chi n tranh đã ch m đ t không che đ y n i nhi u n i lo âu âm ì bên trong: K chi n th ng s đ nh đ o t s ph n c a Saigon nh th nào? Thái đ nào t t nh t đ đ i phó v i k chi n th ng đang huênh hoang, ng o m n? Tùy hoàn c nh và c ng v riêng c a m i cá nhân, ng i thì ch n i âm th n s ng n, ng i thì m c, mu n ra sao thì ra, c s ng "t nhiên cái đã". Nh ng đ i đa s thì tính chuy n tr n kh i Vi t Nam b ng đ ng bi n sau khi M đã vĩnh viễn n ph i tay. M t s khác thì tính chuy n ti p t c tranh đ u ch ng C ng. Đã manh nha nh ng s thăm dò, móc n i nhau, tìm ngõ ngách trong hai lãnh v c chính y u: th nh t v t biên, th nh ch ng C ng.

Hai lãnh v c này t ng là hoàn toàn riêng bi t, trái i, th ng xo n vào nhau khá ch t, b i i nhi u khi tìm đ ng v t bi n i đ n đ n m i ch ng C ng, tìm đ ng ch ng C ng i đ n t i m i v t biên. B t c ai ch n đ n thân vào m t trong hai lãnh v c này đ u b iôi cu n vào cái vòng lu n qu n l ng nguyên bi hài k ch đó. Bác Sĩ Quát không ng s r i vào chính c nh hu ng y. Trong thâm tâm, ông không mu n b ch y: ông v n n ng tình quê h ng. Nh ng gia đình ông 14 ng i, m c nhiên là m t áp l c tinh th n, th m l ng đ y, nh ng đáng k , bu c ông không th không nghĩ đ n s an toàn cho v , con, dâu, r và các cháu n i ngo i, nghĩa là ph i nghĩ đ n chuy n v t biên. Ngoài tình quê h ng ông cũng n ng tình gia đình không kém.

Th c ra, kho ng m t tu n tr c ngày 30 Tháng T 1975 l ch s , chính ph Trung Hoa Dân Qu c đã ra l nh cho ông Đ i s c a mình ở Saigon nhân danh chính ph m i Bác Sĩ Quát qua Đai B c trú ng n u nh phía M ch a lo li u cho bác sĩ. Lúc đó Bác Sĩ Quát ch a quy t tâm ra đi nên ch c m n và nói s liên l c sau. V phía M , khi hay tin Bác Sĩ Quát còn ở Saigon, ngày 28 Tháng T 1975 đã liên l c v i ông, h a đ a hai ông bà qua M . Bác Sĩ Quát tr i không th nh n s giúp đ quý hóa y n u t t c gia đình ông g m 14 ng i không đ c cùng đi. Phía M ng n ng i, nh ng r i cũng thu n ý mu n c a Bác Sĩ Quát và cho ông m t đ m h n. Đi m h n này sau b i . Thêm n a ngày 29 Tháng T 1975, tình hình căng th ng t t đ , chính ph Đ ng Văn Minh ra t i h u th bu c M ph i tri t thoái toàn b nhân viên D.A.O. t c b ph n tùy viên Qu c Phòng c a M trong th i h n 24 ti ng đ ng h . Liên l c gi a phía M và Bác Sĩ Quát b t c ngh n. Chuy n tr c thăng cu i cùng ch ng i Vi t t n n không có Bác Sĩ Quát và gia đình.

Nh đã nói, ông n ng tình gia đình, không mu n gia đình b kh trong vòng tìm k p c a C ng S n và mu n gia đình s ng m t n i an toàn. Đ ng th i ông cũng không mu n làm "k b ch y" vì ông cũng r t n ng tình quê h ng, đ t n c. Ông mu n, n u đi thì c nhà cùng đi. N u i i

Cái chết trong tù CS của anh u Thợ Tội ng Phan Huy Quát

Tác Giả: Nguyễn Tú

Chúa Nhật, 22 Tháng 5 Năm 2011 06:41

thì cả nhà cùng đi. Nhưng sau hai lần đi dờ dặt di tản gia đình, Bác Sĩ Quát ý thức rõ hai mặt tình song hành kia, tình gia đình và tình quê hương, đất nước, khó mà dung dốt với nhau và chết có thể chết mất. Và ông đã chết.

Ông bằng lòng cho con trai út Phan Huy Anh đi thăm dò đường đi. Do mất người bạn của Huy Anh gọi là Thiệu, Bác Sĩ Quát thu xếp một người tên Nguyễn Ngọc Liên. Liên trước kia là một thành viên quan trọng của một tổ chức chống Cộng như nhiệm vụ bắt liên lạc với Bác Sĩ Quát, mặt ông gia nhập tổ chức và nên tổ chức có thể giúp gia đình ông vượt biên. Bác Sĩ Quát đồng ý và đồng nghĩa hai của Liên. Còn về đồng nghĩa gia nhập tổ chức, ông nói sẽ có quy định như sau khi gặp người đi đi đến có thể quy định của tổ chức. Đôi bên đồng ý thu xếp. Gia đình Bác Sĩ Quát gồm bà Quát, các con, cháu hơn mười người đồng ý đi trốn xa xứ Cộng Sản, đi đó hai ngày. Hôm sau lên xe đi tiếp, đến đường biển chết, đưa vào khám Cộng Sản, đi đó hai ngày. Hôm sau lên xe đi tiếp, đến đường biển chết, đưa vào khám Cộng Sản. Cộng Sản bắt là đã bắt một của. Một tuần sau bắt giữ và đưa vào giam Chí Hòa, Saigon. Bà Quát, tuy tuổi đã cao và một bệnh đau tim, vẫn bắt giam, đi vào kinh sinh hoạt rất khỏe mạnh. Do con, cháu bà năn nỉ mãi, Việt Cộng cho phép một cháu ngoại gái của bà mười hai tuổi qua đi bắt giam để chăm sóc bà. Đồng ý một tháng, vì tình trạng sức khỏe ngày càng xấu đi, bà Quát đồng ý đưa ra phòng tiếp nhận và các con cháu. Đồng ý hơn một năm, có lẽ vì xét thấy gia đình bà Quát đi đa số là người nòng và khai thác cũng không thêm đồng ý gì, Việt Cộng bèn thả họ. Riêng người con rể còn bắt giữ đi, đưa đi trốn đi tù ở Hàm Tân, gần mười năm sau mới được thả.

Vợ phản Bác Sĩ Quát và con trai út của ông là Huy Anh thì đồng ý tên Liên đưa đi tìm trú ẩn tại căn nhà kín đáo ở Chợ Lớn. Hai ngày sau, theo kế hoạch, tên Liên đưa Bác Sĩ Quát và Huy Anh ra khỏi Saigon. Khi xe ô-tô tìm một đi tìm họ nên về thu xếp như Biên Hòa thì đã có một xe ô-tô khác đưa bên đường, nên cả bốn người theo một hướng đã quy định. Xe của Bác Sĩ Quát và Huy Anh đồng ý. Một toán người đi tìm, vây quanh xe, rút súng hăm dọa. Bác Sĩ Quát bắt mình bắt của. Ông và Huy Anh đồng ý gọi và về Bộ Tội phạm Cộng Sản Sát, đồng ý Võ Tánh, Saigon. Hôm đó là ngày 16 Tháng Tám 1975, khi đưa cuốc thì tách chốt trong đi về của Thợ Tội ng. Một cuốc thì tách không gọi người bắt của một thì tách nào ông đã đồng ý đưa trốn kia. Một cuốc thì tách mà chết đích của Việt Cộng như mìn như con người chết chết sau khi về của Thợ Tội ng đã về tìm chết năng lượng và tinh thần ném họ vào cuốc đưa tranh đấu cùng của ông, lần này mặt thì chết là một đi một về quân thù và không bắt bao nhiêu căng thẳng, gay go về nhu cầu một. Cuộc đấu tranh riêng lẻ mà ông chết của tình có một ý niệm và không bao giờ có ngày phải tìm hành trong đi đến, đã kết thúc vào trưa ngày 27 Tháng Tám 1979, đúng ba hôm trốn ngày Kín m Saigon thì chết.

Cộng Sản Phan Huy Quát đã vĩnh viễn nằm xuống sau ba năm, tám tháng đấu tranh không ngừng trong gần hai mươi năm.

Ngày 30 Tết, năm Mậu Ngọ (dương lịch: 1978)

Gần một tháng trước Tết Mậu Ngọ tôi bị chuyển vào phòng 1, gác 1, khu BC. Ba phòng 2, 3, 4 bị trống. Chỉ riêng phòng 1 có "khách hàng". Bác Sĩ Quát và tôi gặp nhau ở đó. Trong mấy ngày Tết, khi luợt tới tôi, mấy người đồng chí đi lại thăm bên bè ở các phòng khác, gác khác trong cùng một khu. Bác Sĩ Quát và tôi không ra khỏi gác 1. Chúng tôi thường đi bộ dọc hành lang trống vắng, Bác Sĩ Quát bắt nhịp đi theo tiếng chuông ngân của tôi lúc đó chân bước liêu t. Mấy ngày Tết qu là một dịp hiếm có để có thể nói với nhau nhiều chuyện, khi nào buồn hay vui hay soi mói quá đáng. "Ăn ten" cũng phải ăn Tết chứ! Bác Sĩ Quát đã tóm lược cho tôi nghe cuộc "phiêu lưu" của ông và gia đình. Tôi có hỏi ông về thời gian ông gặp tôi ở Bộ Tư Lệnh Cảnh Sát, đồng nghiệp Võ Tấn. Ông kể:

"Chúng tôi viết báo nên tôi khai thật về những gì tôi làm khi tôi gặp chị Tố Tố. Bên viết của tôi không dài quá một trang tôi viết về bạn tôi là trong thời gian tôi ở công trường Tố Tố, tôi lãnh đạo viết các bài, tôi chỉ đạo cuộc chiến đấu của công nhân Tố Tố. Tết của mấy công nhân, tôi cao nhót gần gũi với Tố Tố ngành quân, dân, chính đấu làm việc theo chế độ và mệnh lệnh của tôi. Một mình tôi trách nhiệm. Chúng tôi không buồn lòng, bắt tôi viết lại. Tôi viết ý như trước. Cù của anh và anh em tôi năm tháng, gần hai tháng. Chúng tôi chuyển sang thềm vắng. Hỏi câu nào tôi trả lời và bạn tôi: Tôi trách nhiệm. Chúng tôi trả lời anh biết đấy. Sau đó, để bắt căng thẳng, tôi nhận viết. Về lại, thú thực lúc đó không tìm được của tôi lo lắng đã nhiều ngày, và tôi không có thu nhập. Tôi cảm thấy chóng mặt. Tôi cảm thấy viết được hơn 70 trang, trong đó tôi nêu một số nhận định về thời cuộc, đưa ra một số đề nghị kiến nghị tốt đẹp gia. Trên trang nhất, tôi để tên người nhận vẫn bên của tôi là Nguyßn Hữu Tố, Chỉ huy trưởng Trung Gißi Phßng Miền Nam. Chúng tôi xóa, chỉ để viết là bên tôi khai. Tôi không chịu. Sau cùng chúng tôi nhận viết của tôi."

Tôi hỏi Bác Sĩ Quát: "Anh có tin là chúng chuyển tiếp viết của anh tới Nguyßn Hữu Tố không? - Tôi nghĩ không. Ông đáp. Những không sao. Tôi muốn nói đến Nguyßn Hữu Tố để người bạn của chúng rằng tôi không biết tới Hà Nội trong khi tất cả chúng ta đều rõ là Nguyßn Hữu Tố và một trưởng Gißi Phßng Miền Nam chỉ là công của Hà Nội và Hà Nội thừa biết đi đâu họ ai hết."

Tôi bắt đầu, Bác Sĩ Quát cũng cười theo. Chúng tôi hiểu nhau. Trong buổi có một vài bên từ đồng chí, chúng tôi có thể nói chuyện thẳng thắn, cởi mở, không nghi ngờ. Tôi nhớ một lần, vào trong dịp Tết Mậu Ngọ, chúng tôi năm người đồng chí nói chuyện gần một góc hành lang, câu chuyện loanh quanh thế nào mà đến đến viết một bên tù hỏi Bác Sĩ Quát về một vài công việc thân cận như của ông mà ông thuật tâm tác thành cho: "Có thể hay không, tiếng đồn có người đá ngấm anh khi có dấu hiệu anh trên đà xuống dốc?" Bác Sĩ Quát mỉm cười, trả lời, giọng bình thản: "Tôi đã có nhiều dịp gần Trßn Trßng Kim khi sinh thời. Tôi nhớ mãi một

Tôi cười: sống đi phải cho nó chết. Tôi thợ tội ng k cho các con, cháu trong nhà nghe tôi của anh Tr n, k o u ng." Câu nói của Bác Sĩ Quát không tr i th ng vào câu hỏi của anh b n. Nghe có vẻ nh m y b n bi t th ng th c câu tr i đó vì h c i ha h .

Sau T t, chúng tôi b chuyển sang phòng 5, gác 1, khu ED. Đ c vài hôm, phòng nh n thêm m t tù nhân t bi t giam qua. Ng i này, khi nh n th y Bác Sĩ Quát thì t v lúng túng, ng ng ng p. Có chi là đâu? H n là Nguyễn Ngọc Liên, ng i m i chèo Bác Sĩ Quát vào khu đ r i r i vào b y s p Biên Hòa. Trong phòng ngoài Bác Sĩ Quát và tôi, không m t ai khác bi t m i liên h g a Bác Sĩ Quát và h n. Bác Sĩ Quát c x r t t nhiên, không t v gì khó ch u b c t c, nóng n y. Riêng tôi cũng không đ i cho tên Liên rõ là tôi bi t chuyển của h n. Cuộc s ng Chí Hòa đ n đ u, bu n t , ng t ng t.

Ngày này sang ngày khác, m i ng i nh chết đi trên 2/3 mạnh chi u của mình. Không bao giờ tôi nghe th y Bác Sĩ Quát th t lên dù ch n a i than van v s ph n của mình hay của gia đình v s m t mát tài s n mà Việt C ng đã t ch thu toàn b ch đ i cho ông hai bàn tay tr ng. Ông s ng l ng l , tr m ngâm, kín đáo. Nhi u l n, cán b Việt c ng c ý công khai làm nh c ông tr c m t m i ng i. Ông gi im l ng, cái im l ng k c . Không ai nh n th y ông m t v gì kêu k , của m t ng i đã t ng gi nh ng ch c v cao sang trong chính quy n cũ.

Ông bi t hòa mình m t cách đúng m c. V i anh em cùng c nh ng và cái đúng m c không g ng ép y t nhiên b o v t th riêng của ông b ng m t kho ng cách mà ch ng ai dám nghĩ mu n v t qua. Ngay đ i v i tên Liên mà nhi u y u t trong v Biên Hòa đ đ đ c x ng đáng nh h i u "tên ph n b i, tên l a b p", ông v n gi đ c cách l ch s bao dung bu c k kia t mình ph i có thái đ ăn năn, kính c n đ i v i ông. Th nên tôi r t hi u tâm đ a ông khi ông th u thào: "Thôi! B đi!" đ tr i câu hỏi đ n ông v tên Liên bên chi u b nh. Ông bi t vì ông mà v , con, cháu ông đang d ng c m ch u kh , ch u nh c, ch u thi u th n khu ph n . Ông bi t m t cháu n i gái của ông, con gái đ u lòng của Huy Anh, m i ba tháng đã "đ c" Việt c ng b tù vì b m và đang thi u s a.

Ông bi t ch ng nào Việt C ng của b gây đ c ý chí đ i kháng th m l ng của ông thì gia đình ông, đã s là ph n và con nít v n là nh ng con tin h u hi u trong tay Việt C ng dùng làm l i khí đe d a, đ y đ a tinh th n ông, nghi n nát nh ng gì là nhân tính trong ông, bu c ông ph i th t lên m t l i qu l y quy hàng, Nghe ông đã đ ng đ c đ u gió.

Vì ông đã c ng.

Tôi thụng nghĩ, trong suốt cuộc đời tham chính, thành tựu của Bác Sĩ Phan Huy Quát có ý nghĩa lớn lao nhất, có ích cho quốc dân nhất, do đó quan trọng vào bậc nhất vì trực tiếp liên quan sâu sắc nhất đến tiến bộ quốc gia, là ông đã giành được chủ quyền cho ngành giáo dục Việt Nam, khi ông được Chủ tịch Trung ương Bộ Nội vụ phong ông làm Tổng Trưởng Bộ Giáo Dục trong chính phủ đầu tiên của Quốc gia Việt Nam mới được Pháp thừa nhận độc lập. Do lòng trí kiên nhẫn, thái độ khéo léo, mềm dẻo nhưng không thiếu sự cương quyết trong thụng thụng khó khăn, nhiều khi đến tận cùng thụng vụng phái đoàn Pháp mà mới sắp thành viên mới là thụng học cũ của ông Bộ Nội vụ Khoa Hà Nội. Ông đã thuyết phục được phía Pháp trao trả Việt Nam trả quyền của ngành giáo dục. Ông đã đến tận móng vụng cho việc dùng Việt ngữ là ngôn ngữ chính trong mọi giáo trình, mọi đồ dùng kỹ nguyên của cách giáo dục toàn diện từ tiểu học, qua trung học, lên đại học và trên đại học mang tính chất hoàn toàn quốc gia mà dù vẫn căn bản và nguyên tắc đó không mất ai, sau ông, có thể thay đổi được. Pháp ngữ đã lui xuống thụng học như một sinh ngữ nào khác được giảng dạy trong mọi cấp học trình. Thành quả tranh đấu gay go trong thụng lĩnh vực thụng trả của ông vụng Phái đoàn Pháp và công cuộc tiến hành của cách giáo dục của ông đã được báo chí thụng đó xưng tụng và mệnh danh một cách rất xứng đáng là "Kẻ ho ch giáo dục Phan Huy Quát." Tên tuổi ông đã gắn liền với thụng lại của bất bao thụng nam, nữ, thanh, thiếu niên trong lãnh vực giáo dục nó là chìa khóa của tiến bộ văn minh và phát triển văn hóa cho đất nước, cho dân tộc.

Thành công nào có thể đẹp hơn, lâu bền hơn thành công của ông trong sự nghiệp giáo dục đào tạo con người?

Một phòng lớn dành cho lính gác ngoài vòng rào trại giam Chí Hòa đã được quét dọn khá sạch sẽ. Giường phòng, một tấm ván gỗ khò hỏp đặt trên đôi m. Trên tấm ván một hình người nằm ngửa, chân duỗi thẳng, hỏn rõ rệt tấm mỏn mỏng phỏ kín từ đầu xuống chân.

Thi thụng Bác Sĩ Phan Huy Quát, của Thụng thụng Việt Nam Cộng Hòa năm đó, cô đơn, lỏn lỏo giữa một buồng trại hè ngỏ t, oi ngỏ. Cùng vụng tấm ván và đôi m, thi thụng ông là tĩnh vụng trang trí được nhứt của căn phòng lính gác quỏ nhỏ. Chung quanh không một bóng người. Cái tích mỏ ch của căn phòng nhỏ muỏn thét lên mà bỏ nghỏn.

Cái chết trong tù CS của cụ u Thụ Tụng Phan Huy Quát

Tác Giả: Nguyễn Tú

Chúa Nhật, 22 Tháng 5 Năm 2011 06:41

Tang gia được chính quyền Việt Cộng hứa cho phép quản thi hài Bác Sĩ Quát tại chùa Xá Lợi. Đến phút chót Việt Cộng bội hứa và chúng ta có thói quen đó đã trở thành quán tính. Chúng ta tang gia phải chôn cất ngay ngày hôm sau tức là ngày 28 Tháng 10 1979. Tìm hiểu ra mới biết ngày 28 là ngày ông Tụng thụ ký Liên Hiệp Quốc tại Saigon: cho đem thi hài Bác Sĩ Quát về quản tại Chùa Xá Lợi có thể gây ra nhiều phiền phức, rồi ren không được. Quái thật! Một chết luôn luôn ta vẫn nghe nói những huênh hoang ta đây "Anh hùng nhất mạt" và "ra ngõ là gặp anh hùng" rồi sẽ được thờ!

Số tử địa của bé sẽ sinh sẽ đi nên phải bắt nó vào tù với mẹ nó cho chết!

Số tử cái xác chết sẽ đi, nên bắt chôn ngay sẽ xác chết "thôn giao cách cộng" với Tụng thụ ký Liên Hiệp Quốc thì rầy rà to. Đám tang bội hứa thúc rồi cũng chu toàn như số tử tình giúp đỡ của thân bằng, quyến thuộc.

Sau tang là được số, còn sót lại là nghi vấn về cái chết của cụ u Thụ Tụng. Họ sẽ biện lý do Việt Cộng chính thức đưa ra là "nhồi máu cơ tim, tai biến mạch máu não cùng viêm gan siêu vi trùng".

Họ sẽ vẫn nguyên vẫn là một nghi vấn.

Nếu tôi biết hát, tôi sẽ cất giọng ca vâng để nghe từ khúc:

**"Anh nằm đây,
Bên bè anh cũng nằm đây..."
Gi là một chút để lòng người đã khuất.**

Nguyán Tú

Ký giả Nguyán Tú, nguyên đác phái viên chián tráng Nhát báo Chính Luận ở Viát Nam trác 1975, cũng nhá cũa nháu báo ngoái quác, đã bá giam hán má i năm trong lao tù Cáng Sán. Ông vát biên ở Hong Kong năm 1990 và sau đó ở Hoa Kỳ. Hiện ông cũ ng ở ở vùng Hoa Thịnh Đán.